

פּתַח עֵינַיִם, וְשֵׁם תִּדְעוּ שֶׁהַסְּתוּם הַעֲתִיק הֵזֶה שְׁעוּמַד לְשֵׁאלָה בְּרֵא אֱלֹהִים. וּמִי הוּא? "מִי", הַהוּא שֶׁנִּקְרָא מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם לְמַעְלָה, שֶׁהַכֹּל עוֹמֵד בְּרֵשוֹתָיו. וְעַל שֶׁהוּא עוֹמֵד לְשֵׁאלָה וְהוּא בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר וְלֹא גִלּוּי נִקְרָא "מִי", שֶׁהָרִי לְמַעְלָה אֵין שֵׁם שֵׁאלָה. וְקִצֵּה הַשָּׁמַיִם הֵזֶה נִקְרָא "מִי".

וְיֵשׁ אַחַר לְמִטָּה שֶׁנִּקְרָא "מִה". מִה בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלֹא הִרְאֵנוּ הַנִּסְתָּר שֶׁנִּקְרָא "מִי" עוֹמֵד לְשֵׁאלָה. בֵּין שְׁשׂוֹאֵל אָדָם וּמִפְשָׁפֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל וְלִדְעוּת מִדְּרָגָה לְדְרָגָה עַד סוּף כָּל הַדְּרָגוֹת, בֵּין שְׁמַגִּיעַ לְשָׁם - "מִה". מִה יִדְעָתָּ? מִה הִסְתַּכַּלְתָּ? מִה פִּשְׁפִּשְׁתָּ? הָרִי הַכֹּל נִסְתָּר כְּבִרְאשׁוֹנָה.

וְעַל הַסּוּד הֵזֶה כְּתוּב (איכה ב) מִה אֲעִידֶךָ מִה אֲדַמָּה לָּךְ. כְּשֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, יֵצֵא קוֹל וְאָמַר, מִה אֲעִידֶךָ (נ"א וּמִה אֲדַמָּה לָּךְ, בְּאוֹתוֹ מ"ה אֲעִידֶךָ) בְּכָל יוֹם וְיוֹם, [ומי] הַעִידֵתִי בְּךָ מֵיָמִים רִאשׁוֹנִים, שֶׁכְּתוּב (דברים ל) הַעִידֵתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וּמִה אֲדַמָּה לָּךְ, בְּאוֹתוֹ גִּזּוֹן מִמֶּשׁ עֲטָרֵתִי אוֹתָךְ בְּעֲטָרוֹת קְדוֹשׁוֹת, עֲשִׂיתִי לָּךְ שֵׁלֶטוֹן עַל הָעוֹלָם, שֶׁכְּתוּב (איכה ב) הַזֹּאת" הָעִיר" שִׁיאֲמָרוּ" כְּלִילֵת" יִפִּי" וְגוֹ'. קְרֵאתִי לָּךְ (תהלים קכב) יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחִבְּרָה לָּהּ.

(איכה ב) מִה אֲשׁוּה לָּךְ - כְּמוֹ שֶׁאֵת יוֹשְׁבֵי כְּךָ, כְּךָ הוּא כְּכֹכָב לְמַעְלָה. כְּמוֹ שֶׁלֹּא נִכְנָסִים בְּךָ עֲכָשׁוּ הָעַם הַקְּדוֹשׁ בְּסִדְרִים קְדוֹשִׁים, כְּךָ נִשְׁבַּעְתִּי לָּךְ שֶׁאֵינִי נִכְנָס לְמַעְלָה עַד שֶׁיִּפְגְּסוּ בְּךָ אוֹכְלוֹסֵיךָ לְמִטָּה. וְזוֹהֵי נִחְמַתְךָ, הוֹאִיל שֶׁהַדְּרָגָה הַזֹּאת אֲשׁוּה לָּךְ לָּךְ קִיּוּם וּרְפוּאָה - מִי יִרְפָּא לָּךְ.

בְּרֵא אֱלֹהִים. וּמֵאֵן אִיהוּ. מ"י. הַהוּא דְאֶקְרִי מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם לְעֵילָא. דְּכֹלֵא קִימָא בְּרֵשוֹתֵיהּ. וְעַל דְּקִימָא לְשֵׁאלָה וְאִיהוּ בְּאַרְחַ סְתִימִים וְלֹא אֲתַגְלֵא, אֶקְרִי מ"י, דְּהָא לְעֵילָא לִית תַּמָּן שֵׁאלָה. וְהָאִי קִיצֵה הַשָּׁמַיִם אֶקְרִי מ"י.

וְאִית אַחְרָא לְתַתָּא וְאֶקְרִי מ"ה. מִה בֵּין הָאִי לְהָאִי, אֵלֹא קְדַמָּה סְתִימָא דְאֶקְרִי מ"י קִימָא לְשֵׁאלָה, כִּיּוֹן דְּשֵׁאל בְּרֵשׁ וּמִפְשָׁפֵשׁ לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמַגְדַּע מִדְּרָגָא לְדְרָגָא עַד סוּף כָּל דְּרָגִין, כִּיּוֹן דְּמִטִּי תַמָּן, מ"ה. מִה יִדְעָתָּ, מִה אִסְתַּכַּלְתָּא, מִה פִּשְׁפִּשְׁתָּא, הָא כֹּלֵא סְתִימִים כְּדִקְדַמִּיתָא.

וְעַל רִזָּא דְנָא כְּתִיב, (איכה ב) מִה אֲעִידֶךָ מִה אֲדַמָּה לָּךְ. כִּד אֲתַחְרִיב בֵּי מִקְדָּשָׁא נִפְקָא קָלָא וְאָמַר מִה אֲעִידֶךָ (נ"א וּמִה אֲדַמָּה לָּךְ, בְּהוּא מ"ה אֲעִידֶךָ) בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, [וְהָא] אִסְהִידַת בְּךָ מִיּוֹמִין קְדַמָּיִן דְּכְתִיב, (דברים ל) הַעִידֵתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וּמִה אֲדַמָּה לָּךְ בְּהוּא גִזּוֹן מִמֶּשׁ עֲטָרֵתִי לָּךְ בְּעֲטָרִין קְדִישִׁין עֲבָדִית לָּךְ שֶׁלֶטְנוּ עַל עֲלָמָא דְכְּתִיב, (איכה ב) הַזֹּאת" הָעִיר" שִׁיאֲמָרוּ" כְּלִילֵת" יִפִּי" וְגוֹ'. קְרֵינָא לָּךְ (תהלים קכ"ב) יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחִבְּרָה לָּהּ.

מִה אֲשׁוּה לָּךְ. (איכה ב) כְּכֹכָב וְאֵת יִתְבָּה, הַכִּי הוּא כְּכֹכָב לְעֵילָא. כְּכֹכָב דְּלֹא עָאֲלִין הַשְּׁתָא בְּךָ עֲמָא קְדִישָׁא בְּסִדְרִין קְדִישִׁין, הַכִּי אוֹמִינָא לָּךְ דְּלֹא אִיעוּל אָנָּא לְעֵילָא עַד דִּיעֲלוּן בְּךָ אֶכְלוּסְךָ לְתַתָּא. וְדָא אִיהוּ נִחְמָה דִּילָךְ הוֹאִיל דְּדְרָגָא דָּא אֲשׁוּה לָּךְ בְּכֹלֵא. וְהַשְּׁתָא דְאֵתָּה הַכָּא גְדוּל כְּפִים שְׁבָרָךְ. וְאִי תִימָא דְלִית לָּךְ קִימָא וְאִסְתָּא, מ"י יִרְפָּא בְּכָל. וְעֲכָשׁוּ שֵׁאֵתָּה כָּאן, גְדוּל כְּפִים שְׁבָרָךְ. וְאִם תִּאמַר שֶׁאֵין

וְדַאי שְׂאוּתָהּ הַדְרָגָה הַנִּסְתָּרָת
הַעֲלִינָה שֶׁהַכֹּל עֹמֵד בָּהּ, תִּרְפָּא
לָךְ וְתִקֵּים אוֹתְךָ.

מ"י - קִצָּה הַשָּׁמַיִם לְמַעְלָה, מ"ה
- וְעַד קִצָּה הַשָּׁמַיִם לְמַטָּה וְקִצָּה
הַשָּׁמַיִם לְמַטָּה. וְזֶה יִרְשׁ יַעֲקֹב, שֶׁהוּא
מְבָרִיחַ מִן הַקִּצָּה אֶל הַקִּצָּה.
מִהַקִּצָּה הַרְאֵשׁוֹן שֶׁהוּא מ"י, אֶל
הַקִּצָּה הַאֲחֵרוֹן שֶׁהוּא מ"ה, מִשׁוּם
שֶׁעֹמֵד בְּאֲמֻצָּע. וְעַל זֶה מִי בָרָא
אֵלֶּה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזֹר [בנין] פֶּסֶק
דְּבִרְיָךְ וַיִּתְגַּלֶּה הַסֵּתֵר שֶׁל הַסּוּד
הַעֲלִיּוֹן שְׂאִין בְּנֵי אָדָם יוֹדְעִים. שֶׁתֵּק
רַבִּי אֲלַעְזֹר. בְּכֹה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְעֹמֵד
רַגְעַ [ג"א שְׁעִתָּא] אֶחָד.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזֹר, מֵה זֶה
"אֵלֶּה"? אִם תֹּאמַר כּוֹכְבִים
וּמִזְלוֹת - הֲרֵי הֵם תְּמִיד גֵּרָאִים שָׁם,
וּכְמ"ה נִכְרָאוּ כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תהלים א) ^א
בְּדַבְרֵי ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ. אִם עַל
דְּבָרִים נִסְתָּרִים, שְׁלֵא יִכְתֹּב אֵלֶּה,
שֶׁהֲרֵי הוּא גְלוּי! אֲלֵא זֶה הַסּוּד
לֹא הִתְגַּלֶּה רַק יוֹם אֶחָד שֶׁהֵייתִי
עַל חוֹף הַיָּם, וּבָא אֵלַיְהוּ וְאָמַר לִי,
רַבִּי, יִדְעָתָּ מֵה זֶה "מִי בָרָא
אֵלֶּה"? אֲמַרְתִּי לוֹ, אֵלֹהֵי הַשָּׁמַיִם
וְצַבָּאוֹתָם, הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַקְּדוּשָׁה
בְּרוּךְ-הוּא שֵׁיֵשׁ לְאָדָם לְהַסְתִּיב
בְּהֵם וּלְבָרְךָ אוֹתוֹ, שֶׁכְּתוּב (שם ח) כִּי
אֲרָאָה שְׂמִיךְ מַעֲשֵׂה אֲצַבְעוֹתֶיךָ
וְגו', ה' אֲדַנְּנוּ מֵה אֲדִיר שְׂמִיךְ בְּכֹל
הָאָרֶץ.

אָמַר לִי, רַבִּי, דְּבַר נִסְתָּר הִזְיָה
לְפָנַי הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא וְגִלָּה
בְּיָשִׁיבָה הַעֲלִינָה, וְזֶה הוּא.
בְּשַׁעֲה שֶׁנִּסְתָּר כֹּל הַנִּסְתָּרִים רָצָה
לְהִתְגַּלּוֹת, עָשָׂה בְּרֵאשׁ נִקְדָּה
אֲחַת, וְזוֹ עֲלָתָה לְהִיּוֹת מַחֲשָׁבָה.
צִיַּר בָּהּ אֶת כָּל הַצִּיּוּרִים, חֶקֶק בָּהּ
כָּל הַחֲקוּקִים.

וְחֶקֶק בְּתוֹךְ הַמָּאוֹר הַקְּדוּשׁ

לָךְ, וְדַאי הֵהוּא דְרָגָא סְתִימָאָה עַלְאָה דְכָלָא
קִיִּימָא בֵּיה יִרְפָּא לָךְ וְיִוְקִים לָךְ.

מ"י קִצָּה הַשָּׁמַיִם לְעִילָא, מ"ה וְעַד קִצָּה
הַשָּׁמַיִם לְתַתָּא (קִצָּה הַשָּׁמַיִם לְתַתָּא). וְדַאי יִרִית
יַעֲקֹב דְּאִיהוּ מְבָרִיחַ מִן הַקִּצָּה אֶל הַקִּצָּה, מִן
הַקִּצָּה קְדָמָאָה דְּאִיהוּ מ"י, אֶל הַקִּצָּה
בְּתַרְאָה דְּאִיהוּ מ"ה, בְּגִין דְּקָאִים
בְּאֲמֻצָּעִיתָא. וְעַל דָּא מִי בָרָא אֵלֶּה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזֹר בְּנֵי פֶסֶק מִילָךְ
וַיִּתְגַּלֵּי סְתִימָא דְרָזָא עַלְאָה דְבְנֵי
עַלְמָא לֹא יִדְעִין. שְׁתִּיק רַבִּי אֲלַעְזֹר. בְּכֹה
רַבִּי שְׁמַעוֹן וְקָאִים רַגְעָא [ג"א שְׁעִתָּא] חָדָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזֹר מָאִי אֵלֶּה. אִי
תִּימָא כְּכַבֵּיא וּמִזְלֵי, הָא אֲתַחֲזָאן תַּמָּן
תְּדִיר. וּבְמ"ה אֲתַבְּרִיאוּ פְּמָה דְאֵת אָמַר,
(תהלים א) בְּדַבְרֵי יי שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ. אִי עַל מְלִין
סְתִימִין לֹא לְכַתּוּב אֵלֶּה דְהָא אִיתְגַּלְיָא
אִיהוּ. אֲלֵא רָזָא דָא לֹא אִיתְגַּלְיָא בְּרִ יוֹמָא חַד
דְּהוּינָא עַל פִּיָּה יִמָּא, וְאֵתָא אֵלַיְהוּ וְאָמַר לִי
רַבִּי, יִדְעָתָּ מֵה הוּא, מִי בָרָא אֵלֶּה. אָמִינָא
לִיָּה אֵלִין שְׁמִיָּא וְחִילָהוֹן עוּבְדָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיָּךְ הוּא דְאִית לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְאִסְתַּפְּלָא בְּהוּ
וּלְבָרְכָא לִיָּה דְכַתִּיב, (תהלים ח) כִּי אֲרָאָה שְׂמִיךְ
מַעֲשֵׂה (דף ב ע"א) אֲצַבְעוֹתֶיךָ וְגו' יי אֲדוּגִינּוּ
מֵה אֲדִיר שְׂמִיךְ בְּכֹל הָאָרֶץ.

אָמַר לִי רַבִּי מְלָה סְתִימָא הָוָה קָמִי קְדָשָׁא
בְּרִיָּךְ הוּא, וְגִלִּי בְּמִתִּיבְתָא עַלְאָה וְדָא
הוּא. בְּשַׁעֲתָא דְסְתִימָא דְכָל סְתִימִין בְּעָא
לְאִתְגַּלְיָא, עֵבֵד בְּרִישָׁא נְקוּדָה חָדָא, וְדָא
סְלִיק לְמַהוּי מַחֲשָׁבָה. צִיַּיר בָּהּ כָּל צִיּוּרִין.
חֶקֶק בָּהּ כָּל גְּלִיפִין.

וְאֲנִלְיָךְ גּוּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא סְתִימָא גְּלִיפּוּ דְחַד צִיּוּרָא סְתִימָאָה קְדָשׁ